

SLOVENSKO-POLSKÁ OBCHODNÁ KOMORA
SLOVENSKÁ OBCHODNÁ A PRIEMYSELNÁ KOMORA ŽILINA
REGIONALNA IZBA GOSPODARCZA KATOWICE

III. KONGRES MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV VYŠEHRADSKÉJ SKUPINY

III. CONGRESS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FROM THE VISEGRAD GROUP

Záštitu nad podujatím prevzal:

Prezident Slovenskej republiky
Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
Predseda Žilinského samosprávneho kraja
Predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja
Marszałek Województwa Małopolskiego
Marszałek Województwa Lubelskiego

21. september 2016
Hotel Grand, Jasná

Hlavná téma: **TRANSPORT / LOGISTIKA / INFRAŠTRUKTÚRA / BIZNIS MIXER**

HONORÁRNI PARTNERI:

**ANALÝZA STAVU SEKTORA MALÝCH A STREDNÝCH
PODNIKATEĽOV NA SLOVENSKU, V ČESKU,
V POĽSKU, V MAĎARSKU**

**STATE SECTOR ANALYSIS OF SMALL AND MEDIUM
ENTREPRENEURS IN SLOVAKIA, CZECH,
POLAND, HUNGARY**

SEKTOR MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKATEĽOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Malé a stredné podniky na Slovensku sú významnou a nenahraditeľnou časťou hospodárstva. Vytvárajú stabilitu hospodárskeho systému a sú sektorom s najväčším potenciálom rastu. Vo významnej miere poskytujú pracovné príležitosti a podieľajú sa viac ako polovicou na tvorbe pridanej hodnoty. Aj v roku 2013 zaznamenávalo hospodárstvo SR naďalej rast hrubého domáceho produktu svedčiaci o celkovom pozitívnom vývoji ekonomiky, v prípade malých a stredných podnikov (MSP) však bola odlišná situácia. Naďalej pokračoval pokles ekonomickej aktivity a posilňoval sa trend marginalizácie podnikov (presun podnikov z vyšších veľkostných kategórií do kategórie mikropodnikov), ktorého dôsledkom bol zaznamenaný pokles počtu podnikov s viac ako 10 zamestnancami oproti roku 2008 až o polovicu. Problematická situácia je najmä v oblastiach: internacionalizácia, druhá šanca, v legislatívnom procese a rozvoji zručností a inovácií.

Nástup krízy v roku 2009 v EÚ vplyva samozrejme aj na naše malé a stredné podniky (prepad počtu, zníženie vytvárania hrubej pridanej hodnoty aj počtu pracovných miest). Európa posledných niekoľko rokov čelí bezprecedentnej ekonomickej situácii: napäté verejné rozpočty, opatrenie na dlhová krízu, nízky rast až recesia, politická nestabilita, najnovšie politiky sankcií a podobne. Aj preto je jednou z politických priorít EÚ podpora internacionalizácie MSP ako chrbtovej kosti európskej ekonomiky zintenzívnením priameho zapojenia MSP do medzinárodných podnikateľských aktivít či už prostredníctvom obchodu (dovoz-vývoz), investícií či inej formy (spoločné výskumné a vývojové aktivity, transfer technológií, subkontraktng a pod.).

V jednom z prieskumov označili podnikatelia z MSP za najväčšie bariéry internacionalizácie:

- Nedostatok informácií (44%)
- Nedostatok kapitálu (44%)
- Nedostatok adekvátnej verejnej podpory (40%)
- Náklady zložitej administratívy (39%) atd.

Analýza malého a stredného podnikania na Slovensku

Silné stránky

- Početne silný sektor MSP (99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, v podnikovej ekonomike poskytuje pracovné príležitosti 71,8 % aktívnej pracovnej sily a podieľa sa 55,1 % na tvorbe pridanej hodnoty)
- Silná existencia priemyselnej základne a rozvinutá priemyselná infraštruktúra
- Výhodná geografická poloha v strede Európy
- Relatívne krátke lehoty súvisiace so začatím podnikania
- Existencia Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov, ako základu pre systematické hodnotenie dopadov regulácií na podnikateľské prostredie
- Vysoký podiel MSP na hodnote udelených zákaziek v rámci verejného obstarávania
- Dobrá schopnosť MSP presadiť sa na spoločnom trhu EÚ

Slabé stránky

- Nedostatočná podpora začínajúcich MSP
- Neistota vyplývajúca z častého novelizovania dôležitých legislatívnych úprav relevantných pre podnikanie.
- Neexistujúci systém hodnotenia vplyvov legislatívy na MSP (MSP test) a neuplatňovanie zvýhodňovania MSP v rámci regulačných a administratívnych povinností v porovnaní s veľkými podnikmi
- Nízky počet MSP dosahuje kladný hospodársky výsledok (r. 2011-56%)
- Zadĺženosť MSP, ktorá je na úrovni 66,3% (2011), je blízko rizikovej úrovne finančnej udržateľnosti
- Nevhodná veľkostná štruktúra podnikov (dominancia mikropodnikov, klesajúci podiel stredných podnikov)

Príležitosti

- Podpora MSP a uplatňovanie SBA je oficiálnou prioritou vlády Slovenskej republiky a zároveň prioritou podpory pre programové obdobie 2014 - 2020
- Zjednodušenie legislatívy pre znovunaštartovanie podnikania
- V rámci Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov zaviesť hodnotenia dopadov aplikovanej legislatívy na MSP (MSP test)
- Naštartovanie kapitálového financovania ako podpory pre začínajúce rýchlorastúce podniky
- Realizácia projektov a iniciatív na podporu pôsobenia MSP na Jednotnom trhu EÚ (napr. sieť EEN)
- Využitie potenciálu obchodných príležitostí na trhoch tretích krajín spoluprácou s OBEO

Hrozby

- Zlá veková štruktúra a hroziaci prepád počtu aktívnych podnikateľov
- Pokračujúci proces zániku podnikov
- Pretrvávajúce pretrhávacie spojenia s likvidáciou podniku a vysporiadaním záväzkov
- Nezavedenie systému hodnotenia dopadov aplikovanej legislatívy na MSP (MSP test)
- Chýbajúca finančná podpora pre začínajúce inovatívne podniky
- Dlhodobá podfinancovanosť MSP, ktorá sa prejavuje v nízkom potenciáli pre expanziu, akvizície a nízkej ziskovosti
- Útlm podnikateľských aktivít v dôsledku problémov spoločnej európskej meny a neistoty vyplývajúcej z vývoja globálnej a európskej krízy
- Znižovanie konkurencieschopnosti MSP
- Príliš veľká koncentrácia zahraničného obchodu na Jednotný trh EÚ, nevyužívanie príležitostí na trhoch tretích krajín

Finančné služby pre MSP

- Mikropôžičkový program

Oprávnení žiadateľa a podmienky poskytnutia mikropôžičky:

- mikropodniky (0 - 9 zamestnancov), malé podniky (10 - 49 zamestnancov)
- výška úveru: od 2 500,- do 50 000,- EUR
- splatnosť úveru: 6 mesiacov až 4 roky (možnosť odkladu splátok o 6 mesiacov)
- úroková sadzba: od 1,26 % do 9,16%
- doteraz bolo poskytnutých takmer 2 tis. úverov za viac ako 31 mil. eur, vytvorených takmer 3 tis. pracovných miest a 5 tis. udržaných.

Fond inovácií a technológií

Poslaním Fondu inovácií a technológií je formou poskytovania rizikového kapitálu podporiť podnikateľskú iniciatívu a tak rozvíjať podnikanie, zamestnanosť a hospodárstvo smerom k inovatívnej ekonomike. Vznikol ako reakcia na vznikajúci dopyt po rizikovom kapitáli na podporu podnikateľov s nápadmi a je výsledkom spolupráce Slovak Business Agency (SBA) s investormi.

Fondy rizikového kapitálu – Národný holdingový fond s.r.o.

- špecializovaná dcérska spoločnosť Slovak Business Agency, ktorá implementuje podporu formou rizikového kapitálu
- podpora rastovo orientovaných podnikateľských projektov formou poskytovania rizikového kapitálu (vkladu do základného imania spoločností)
- usmerňuje činnosti jednotlivých fondov tak, aby sa stimuloval rozvoj sektora MSP na celom území SR
- obhospodaruje fondy priamo pod riadením spoločnosti (bez právnej subjektivity) a fondy, do ktorých spolu s NH fondom investovali kapitál aj súkromní investori - Slovenský rastový a kapitálový fond, Slovenský rozvojový fond, Fond inovácií a technológií a Fond Seed Capital.

Zdroje:

Správa o stave MSP v SR v roku 2012 (Národná Agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, 2014)

Nástroje podpory internacionalizácie MSP (EuroPolicy, 2013)

Finančné služby pre MSP (Slovak Business Agency, 2014)

Analýza stavu MSP (MH, 2013)

SECTOR OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURS IN THE SLOVAK REPUBLIC

Small and medium enterprises in Slovakia are an important and indispensable part of the economy. Create stability of economic system and are the sectors with the greatest growth potential. SME significantly provides jobs and contribute more than half of the added value creation. Economy of The Slovak Republic showed the growing trend of Gross Domestic Product (GDP) also in 2013, which is a positive sign for the economy, but in case of small and medium-sized enterprises (SMEs), the situation was different. There was a continuous decrease of economical activity and a growing trend of marginalisation of enterprises (transfer of enterprises from higher enterprise category into a category of micro-enterprises), which resulted in 50% decrease in number of enterprises with more than 10 employees to compare with the year 2008. Problematic situation can be seen mainly in these fields: internationalization, second chance, legislative process and development of skills and innovations.

Crisis arrival in the EU in 2009 still influences our small and medium-sized enterprises as well (reduction in number, falling trend in creating of gross value added and number of job positions). For the last few years, Europe has been faced with unprecedented economic situation: tight public budgets, debt crisis action, low increase or even recession, political instability, latest policies on sanctions etc. That's the reason why one of political priorities of the EU is to support internationalization of SMEs as the keystone of European economy by intensifying direct participation of SMEs in international entrepreneurial activities either in terms of trade (import - export), investments or other forms e.g. common research and development activities, transfer of technologies, subcontracting etc.

In one of the surveys given, the biggest barriers of internationalization stated by entrepreneurs of SMEs were:

- Lack of information (44%)
- Lack of capital (44%)
- Lack of adequate public support (40%)
- Cost of difficult administration (39%) etc.

Analysis of small and medium-sized business in Slovakia

Strengths

- Strong sector of SMEs in number (99,9% share from the total number of business entities, in business economics provides job opportunities 71,8% of active labour force and contributes by 55,1% on creation of value added)
- Strong existence of industrial base and developed industrial infrastructure
- Suitable geographic location in the middle of Europe
- Relatively short period connected with starting business activities
- Existence of unified methodology for chosen impacts assessments as a base for systematic valuation of impacts of regulations on business environment
- A high share of SMEs on value of contracts awarded in terms of public procurement
- Good ability of SMEs to succeed in the common market

Weaknesses

- inadequate support for new SMEs
- uncertainty resulting from frequent amendment of important legislative regulations relevant for business
- non-existing system of valuation to measure impacts of legislation on SMEs
- (SME test) and a system to claim favouring of SMEs in terms of regulatory and administrative obligations to compare with big corporations
- low number of SMEs achieving positive economical results (year 2011 – 56%)
- Liability of SMEs , (2011- 66,3%), is close to a risk level of financial sustainability
- Unsuitable size structure of businesses (micro-enterprises to dominate medium-sized enterprises)

Opportunities

- Support of SMEs and application of Small Business Act (SBA) is an official priority of the Slovak Government as well as the priority of support for a programme period 2014 – 2020
- Simplification of legislation to restart business
- In terms of unified methodology for chosen impacts assessments, implementation of valuation of impacts of applied legislation on SMEs (SME test)
- Start equity financing as a support for new rapidly growing businesses
- Realization of projects and initiatives to support SMEs on The EU Single Market
- (e.g. EEN- Enterprise Europe Network)
- Make use of potential of business opportunities on Third countries market
- in cooperation with "OBEO" (trade and economic departments of embassies)

Threats

- Bad age structure and threatening downfall in number of active businessmen
- Continuous trend of closing businesses
- Consistent delays connected with liquidation of business and settlement of obligations
- Not applying the system of implementation of valuation of impacts of applied legislation on SMEs (SME test)
- Missing financial support for new innovative businesses
- Long- term underfunding resulting in low potential for expansion, acquisition and low profitability
- Reduction of entrepreneurial activities as a result of problems with common European currency and uncertainty connected with development of global and European crisis
- Lowering of competition among SMEs
- Too high concentration of Foreign Trade on The EU Single Market, not great use of opportunities of Third countries markets

Financial services for SMEs

- Microloan program

Eligible applicants and conditions for providing the microloan

- Micro-enterprise (0-9 employees), small businesses (10 – 49 staff)
- Loan limit : € 2,500 – 50,000
- Loan maturity : 6 months – 4 years (possibility of deferred payment of 6 months)
- Interest rate : 1,26 % - 9,16 %
- So far, almost 2,000 loans for over € 31 million have been provided, almost 3,000 job positions have been created and 5,000 job positions have been maintained

Innovation and Technology Fund

Main aim of Innovation and Technology Fund is to support entrepreneurial initiative by providing venture capital and thus develop businesses, employment and industry towards innovative economy. It was created as a reaction to growing demand for venture capital to support inventive entrepreneurs and it's a result of cooperation between Slovak Business Agency (SBA) and investors.

Venture Capital Funds - The National Holding Fund Ltd. (NHF)

- Slovak Business Agency, specialized subsidiary, that implements support in form of venture capital
- Support of growth - oriented entrepreneurial projects by providing venture capital (capital contribution to equity of the company)
- Coordinates activities of all funds to stimulate development of SMEs sector in all parts of Slovakia
- Manages funds under direct leadership of the company (without legal personality) and also funds, that were invested in by NHF and by private investors, such as The Slovak Growth Capital Fund, The Slovak Development Fund, Innovation and Technology Fund and Seed capital Fund.

Sources:

Správa o stave MSP v SR v roku 2012 (Národná Agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania, 2014)

Nástroje podpory internacionalizácie MSP (EuroPolicy, 2013)

Finančné služby pre MSP (Slovak Business Agency, 2014)

Analýza stavu MSP (MH, 2013)

SEKTOR MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKATEĽOV V POĽSKEJ REPUBLIKE

Poľská ekonomika bola v posledných rokoch pod vplyvom zmieňajúcej sa konjunktúry a nepriaznivých vonkajších faktorov, ale udržala sa na ceste vzrastu aj v čase najhlbšej ekonomicko-finančnej krízy v Európe. V tom čase bolo dočasne zaznamenané zmenšenie počtu podnikateľov, pokles veľkosti investícií a tiež aj zhoršenie ukazovateľov týkajúcich sa prežívateľnosti podnikateľov. Avšak nedávne údaje naznačujú zlepšenie výsledkov podnikateľov a zvýšenie ich počtu.

Veľkosť a vklad sektora MSP pri tvorení hrubého domáceho produktu Poľska svedčí o jeho významnom podiele na národnej ekonomike a je základom pre trvalý spoločensko-ekonomický rozvoj.

Význam mikro podnikov v poľskej ekonomike

Sektor malých a stredných podnikateľov v Poľsku, podobne ako v ostatných európskych krajinách, počtom prevláda v štruktúre podnikateľov. Najväčšiu skupinu tvoria mikro podniky, ktorých podiel v štruktúre podnikov celkom je odhadovaný na 95,2% v Poľsku, a v EÚ - 92,13%. A údaje a odhady týkajúce sa 2003-2013 roku poukazujú, že tempo rastu obrátov v malých firmách v Poľsku je 3-krát vyššie než v EÚ, v mikro a veľkých podnikoch - 2,5-krát vyššie, a v stredných firmách - takmer dvakrát vyššie.

Pôsobiaci v Poľsku podniky vytvárajú takmer tri štvrtiny poľského hrubého domáceho produktu. V štruktúre podielu podnikov v HDP, MSP generujú čo druhý zlotý (47,3%), v tom najmenšie firmy takmer čo tretí (29,4%). Podiel stredných podnikov je trikrát menší (10,1%) než mikro podnikov, a malých - takmer štyrikrát (7,8%). V priebehu rokov možno pozorovať výraznú rastúci trend podnikov v Poľsku a zväčšenie podielu v HND veľkých firiem. Čo sa týka malých a stredných podnikov, ich podiel v HDP sa mení a ťažko je ukázať výrazné tendencie.

Počet a štruktúra podnikov

- Poliáci sú podnikavým národom - úroveň podnikania meraný podielom podnikateľov alebo osôb plánujúcich začať podnikanie je medzi pracujúcimi vyšší než priemerná úroveň v EÚ. Z hľadiska počtu podnikov Poľsko je šiestou ekonomikou Európskej Únie.
- V Poľsku pôsobí okolo 1,8 milióna firiem. Rozhodujúca väčšina z nich, lebo až 99,8%, to sú malé a stredné firmy.
- Poľské MSP pôsobí predovšetkým v službách a obchode (76%), zriedkavejšie v stavebníctve (13,4%) a priemysle (10,6%).
- V porovnaní s priemerom v Únii sektor MSP v Poľsku prevažujú mikro podniky. Z hľadiska počtu zamestnaných situácia v Poľsku je porovnateľná s priemerom pre EÚ, to znamená približne 6 osôb na podnik, pri podobnom priemere v EÚ (6 osôb).
- Štruktúra poľských podnikov sa postupne robí podobná do štruktúry v Únii. Od 2008 roku začala padať dynamika rastu mikro firiem aj počet veľkých firiem.
- Sektor MSP vytvára v Poľsku viac než 6 miliónov pracovných miest. Táto skupina podnikateľov preukázala väčšiu odolnosť voči účinkom európskej hospodárskej krízy. Vďaka svojmu konzervativizmu - videná cez prizmu nechuti voči vonkajšiemu financovaniu, malý záujem o činnosti v oblasti výskumu a vývoja alebo postoj majiteľov firiem, ktorí radšej vyberajú status quo než rozvoj - ekonomické spomalenie ovplyvnilo malé firmy menej než veľké podniky.

Výzva

Údaje, týkajúce sa počtu a rozvoja malých a stredných firiem svedčia o veľkej podnikavosti Poliakov, a dosiahnuté Poľskom hospodárske výsledky sú spravidla vyššie než priemer EÚ. Je však nevyhnutné vykonávať činnosti zlepšujúce systém vzdelávania, pretože jeho efektívnosť pri príprave do úlohy podnikateľa je v Poľsku horšie oceňovaná než priemerne v Európskej Únii. Nevyhnutné sú tiež činnosti na zlepšenie verejného vnímania štatútu podnikateľa.

Trendy

V priebehu posledných rokov môžeme sledovať výrazné trendy rastu firiem v Poľsku, potvrdené predovšetkým zväčšením podielu na HDP veľkých podnikov pri súčasnom poklese podielu menších firiem (mikro firiem).

Podľa údajov Hlavného štatistického úradu v období 2004-2011 vzrástol význam veľkých firiem pri tvorení HDP v Poľsku (z 21,9% v 2004 do 24,5% v 2011 r.). V prípade stredných a malých firiem ťažko ukázať výrazné trendy, ich podiel pri tvorení HDP sa v rokoch 2009-2011 hýbe pre stredných podnikateľov na úrovni od 10,1% do 10,4% a v prípade malých - od 7,7% do 7,9%.

V skupine mikro firiem v rokoch 2009-2011 je klesajúci trend (z 30,4% v 2009 roku do 29,4% v roku 2011).

Zdroje financovania MSP

Vlastné prostriedky sú najdôležitejším zdrojom financovania investícií realizovaných MSP (napr. v 2011 roku predstavovali 2/3 investícií). Okrem toho na podporu malých a stredných podnikateľov sú pripravené nové programy financované z prostriedkov Únie a zo štátneho rozpočtu. Tretia v poradí perspektíva na roky 2014-

2020 odohrá významnú úlohu v budovaní inováčnej ekonomiky a pri zvyšovaní konkurenčných schopností podnikov. Prostriedky určené na podporu podnikov sú zahrnuté v každom národnom operačnom programe aj vo všetkých regionálnych, pričom:

- najviac prostriedkov na technologický rozvoj a inovácie podnikov a na podporu vedeckých výskumov obsahujú dva centrálné programy: Operačný program Inteligentný rozvoj (OP IR) a Operačný program Východné Poľsko (OP VP)
- najviac prostriedkov na zväčšenie konkurencieschopnosti MSP je v regionálnych operačných programoch a tiež čiastočne v spomínaných OP IR a OP VP
- prispôsobivosť podnikov a rozvoj učenia sa celý život (vzdelávanie dospelých) je podporované prostredníctvom Operačného Programu Znalosť Vzdelávanie Rozvoj (OP ZVR).
- dôležitým zdrojom podpory sú fondy, ktoré má do dispozície Poľská Agentúra Rozvoja Podnikania, ktorá sa zúčastňuje pri realizácii troch centrálnych programov (OP IR, OP VP, OP ZVR), sústreďujúc sa okrem iného na podpore potenciálu pre výskum a vývoj a inováčného MSP, tvorení nových inováčných podnikateľských projektov, internacionalizácii podnikov, a tiež na rozvíjaní moderného podnikateľského prostredia poskytujúceho nevyhnutné poradenstvo a služby pre firmy.

Zdroj: Poľská Agentúra Rozvoja Podnikania (www.parp.gov.pl)

SECTOR OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURS IN POLAND

Polish economy of the last few years has been under the influence of variable conjuncture and unfavourable outside factors, but it managed to maintain the growing trend also at times of the deepest economic-financial crisis in Europe. Decreasing number of entrepreneurs, downfall of investments and worsening of the indicators showing the survival ability of businessmen could be temporarily seen at that time. However, the latest figures have indicated improvement of entrepreneurial results as well as their increase in number. Extent and contribution of SMEs sector in creation of GDP confirms its significant share in National economy and also forms a base for permanent socio – economic development.

Role of micro- enterprises in Polish Economy

Sector of small and medium entrepreneurs in Poland, as well as in other European countries, outnumbers the structure of businessmen. The biggest group of businessmen is formed by micro - enterprises with the total estimated share of 92% in Poland and 92, 13% in the EU. Datas and figures related to the period 2003 - 2013 show that the speed of turnover growth of small enterprises in Poland is 3 times higher, micro and large enterprises - 2,5 times higher and medium-sized enterprises almost twice as high as in the EU.

Polish based enterprises create almost three - quarters of Polish GDP.

In structure of enterprises' share on GDP, SMEs generate second with zloty (47,3%), where the smallest companies come almost third (29,4%).

Share of medium - sized enterprises is three times smaller (10,1%) than micro - enterprises, and small businesses almost 4-times smaller (7,8%).

Over the years, remarkable growing trend of businesses can be seen in Poland as well as increase of share in GNI (Gross National Income) of large enterprises.

In terms of small and medium - sized enterprises, the share on GDP is variable and it's difficult to show significant tendencies.

Number and structure of enterprises

- Poles are very entrepreneurial and competitive nation - level of business divided by number of entrepreneurs or people planning to start business is among working people higher than average level in the EU. Poland is the sixth economy in the EU in number of enterprises
- 1,8 million businesses are currently active in Poland with the majority of small and medium – sized enterprises (99,8%)
- Polish SMEs are active mainly in services and trade (76%), rarely in building industry (13,4%) and industry (10,6%)
- In Poland, SME sector is dominated by micro - enterprises to compare with the average rate in the EU. Employment rate in Poland is comparable with the average rate in the EU, which is approximately 6 persons in one company to compare with similar average in the EU (6 persons).
- Structure of Polish enterprises becomes similar to a structure in the EU.
- Since 2008 growth dynamics of micro – enterprises and number of large enterprises has had a falling trend.

- SME sector in Poland creates more than 6 million job positions. This sector of entrepreneurs showed higher resistance to impacts of European economic crisis. Thanks to its conservatism - seen through the prism of reluctance to external financing, small interest in activities in research & development area (R&D) or attitude of business owners, who prefer status quo to development - economic slowdown influenced small enterprises less than large ones.

Challenge

Figures showing the number and development of small and medium – sized enterprises speak about big entrepreneurial abilities of Poles, and their achieved economic results tend to be higher than average results in the EU. But it's essential to carry out activities improving the system of education, because its effectiveness when it comes to training to become a businessman is less awarded in Poland than what is the average within the EU. Activities to improve public perception of the entrepreneurial status are also necessary.

Trends

During the last few years we can watch significant growing trend of businesses in Poland, confirmed mainly by increased GDP share of large enterprises to compare with the current falling trend of smaller businesses (micro - enterprises). According to Main Statistical Office in the period 2004 - 2011 the importance of large enterprises in creation of GDP in Poland rose (from 21,9% in 2004 to 24,5% in 2011). In case of small and medium - sized enterprises it is difficult to show significant trends, their share in creation of GDP varies in the period 2009 - 2011 for medium entrepreneurs from 10,1% to 10,4% and in case of small businesses from 7,7% to 7,9%. There's a falling trend in micro – enterprises (from 30,4% in 2009 to 29,4% in 2011).

Sources of financing SMEs

Own sources are the most important source of financing the investments realized by SMEs (e.g. in 2011 represented two - thirds of investments). Except this, new programmes of financial support for small and medium entrepreneurs from the the EU funds and state budget are prepared. Third perspective for the period 2014 - 2020 will play important role in building of innovative economy and increasing the competitiveness among enterprises. Financial means to support businesses are included in every national operational programme and also all regional programmes, where:

- Most financing support dedicated to technical development and innovation of businesses as well as support of scientific research are included in two central programmes:
- “Operačný Program Inteligentný Rozvoj” (OP IR) - (Operational Programme Intelligent Development) and “Operačný Program Východné Poľsko” (OP VP) - (Operational Programme Eastern Poland).
- Most means to increase the competitiveness of SMEs is in regional operational programmes and partially in already mentioned “OP IR“ and “OP VP“
- Adaptability of enterprises and development of long- term education (adult education) is supported through “Operačný program Znalosť, Vzdelanie, Rozvoj” (OP ZVR) - (Operational Programme Knowledge, Education, Development).
- Important source of support are funds, managed by Polish Agency for Enterprise Development, which takes part in three central programmes (OP IR, OP VP, OP ZVR), supports potential of R&D and innovative SMEs, helps create new innovative entrepreneurial projects, internationalization of enterprises and development of modern entrepreneurial environment providing essential consultancy and services for companies.

Sources: *Polish Agency for Enterprise Development (www.parp.gov.pl)*

SEKTOR MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKATEĽOV V ČESKEJ REPUBLIKE

Malé a stredné podniky plnia nezastupiteľnú úlohu v českej ekonomike a najmä sú významne podnikateľsky a spoločensky späté so svojím regiónom. Ako celok reprezentujú malé a stredné podniky v Českej republike viac než 1 milión ekonomických subjektov a zamestnávajú takmer 2/3 zamestnancov. Sektor MSP je významnou hracou silou podnikateľskej sféry, rastu, inovácií a konkurencieschopnosti a predstavuje tak významného zamestnávateľa.

Pozíciu MSP v ČR približujú nasledujúce údaje:

Podnikateľskú činnosť k 31.12.2013 v ČR vykonávalo (podľa ČSÚ) celkom 1 103 409 právnických a fyzických osôb (s počtom zamestnancov 0-249) fyzických osôb (s počtom zamestnancov 0-249) bolo 849 200 a právnických osôb (s počtom zamestnancov 0-249) bolo 254 209. Podiel malých a stredných podnikov na celkovom počte aktívnych podnikateľských subjektov v roku 2013 bolo 99,84 %.

Celkový počet zamestnancov malých a stredných podnikov v roku 2013 predstavoval 1766 tisíc zamestnancov. Podiel zamestnancov malých a stredných podnikov na celkovom počte zamestnancov podnikateľskej sféry v ČR v roku 2013 predstavoval 60,9 %.

Podiel pridanej hodnoty malých a stredných podnikov na celku ČR tvoril 56,76 %. V roku 2013 došlo k medziročnému zvýšeniu vývozu malých a stredných podnikov o 75 486 mil. Kč, tj. o 4,7 %.

Podiel malých a stredných podnikov na celkovom dovoze v roku 2013 bol 58,4 % a podiel malých a stredných podnikov na celkovom vývoze bol 53,6 %.

V dotačných programoch Operačného programu Podnikanie a inovácie bolo k 31.12.2013 vyhradené pre malé a stredné podniky od začiatku realizácie vyčerpaných celkom 36 236,4 mil. Kč. Pretože prostriedky štátneho rozpočtu sú doplnené prostriedkami zo štrukturálnych fondov v pomere 85/15, podieľa sa štátny rozpočet na uvedenom čerpaní čiastkou 5 435,5 mil. Kč a štrukturálne fondy EÚ čiastkou 30 800,9 mil. Kč.

V rámci nového operačného programu Podnikanie a inovácie pre konkurencieschopnosť, ktorý je zacielený najmä na malé a stredné podnikateľov, boli vymedzené 4 vecne zamerané prioritné osy a jedna prioritná os na technickú pomoc.

Jedná sa o tieto priority:

- Rozvoj výskumu a vývoja pre inovovanie.
- Rozvoj podnikania a konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.
- Účinné nakladanie s energiou, rozvoj energetickej infraštruktúry a o obnoviteľných zdrojov energie, podpora zavádzania nových technológií v oblasti nakladaní energií a druhotných surovín.
- Rozvoj vysokorychlostných prístupových sietí k internetu a informačných a komunikačných technológií.

Operačný program Podnikania a inovácie pre konkurencieschopnosť vychádza ak z legislatívy a dlhodobých cieľov EÚ, taktiež z národných strategických dokumentov, ako je napr. Stratégia medzinárodnej konkurencieschopnosti, Koncepcia podpory malých a stredných podnikateľov na obdobie rokov 2014 - 2020 ai. Operačný program je zameraný predovšetkým na zvýšenie počtu firiem schopných posúvať či aspoň dosahovať technologickú hranicu vo svojom odbore, pričom dôraz bude kladený na rozvoj podnikových, výskumných, vývojových a inovačných kapacít a ich prepojenie s okolitým prostredím. Ďalej na rozvoj podnikania a inovovania v odboroch s nižšou znalostnou intenzitou, ktorý sa sústreďí najmä na podporu realizácie nových podnikateľských zámerov; na posun k energeticky účinnému hospodárstvu a uľahčeniu rozvoja podnikania, služieb a prístupu ku službám štátu prostredníctvom vysokorychlostného internetu.

Zdroj: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, odbor 62100, www.mpo.cz

---

SECTOR OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURS IN THE CZECH REPUBLIC

Small and medium - sized enterprises play irreplaceable role in the Czech economy and they are significantly bounded with their region in terms of trade and social events. As a whole, small and medium - sized enterprises in Czech represent more than 1 million economical entities and employ in average almost two - thirds of staff. SME sector is important driving force of entrepreneurial activities, growth, innovation and competitiveness and it also represents an attractive employer.

Real position of SMEs in Czech is specified in the following data:

According to (ČSÚ - Czech Statistical Office) to date 31.12.2013, entrepreneurial activity was carried out by the total of 1 103 409 natural and legal persons (with workforce 0 - 249), with 849 200 natural persons (workforce 0 - 249) and 254 209 legal persons (workforce 0 - 249). Small and medium - sized enterprises contributed to the total number of active entrepreneurial entities in 2013 by 99,84%. Total number of staff working in small and medium - sized enterprises in 2013 was 1 766 employees. The number of staff working

in small and medium - sized enterprises in 2013 represented 60,9% of total number of workforce in entrepreneurial sphere in Czech. The share of added value of small and medium - sized enterprises in whole CZ represented 56,76%. Annual interim export of small and medium - sized enterprises in 2013 increased by CZK 75 485 million, i.e. 4,7%. Share of small and medium - sized entrepreneurs of total import in 2013 was 58,4% and their share of total export was 53,6%. In subsidy programmes of the Entrepreneurship and Innovation Operational Programme was from its realization to 31.12.2013, especially for small and medium - sized enterprises, used total of CZK 36 236,4 million. As the state budget is complemented by structural funds finances by 85/15, where the state budget represents CZK 5 435,5 million and the EU Structural Fund represents CZK 30 800,9 million.

Under the new operational programme titled "Entrepreneurship and Innovation for Competitiveness", which is focused especially on small and medium entrepreneurs, 4 substantive priority axis and one priority axis for technical support were defined.

These priorities are:

- Improvement of research and development for innovation.
- Development of entrepreneurship and competitiveness in small and medium – sized enterprises.
- Effective use of energy, development of energy infrastructure and renewable energy source, support in implementation of new Technologies in use of energy and secondary raw materials.
- Development of high-speed access networks to the internet and information and communication technologies.

Operational programme "Entrepreneurship and Innovation for Competitiveness" is based on legislation and the EU long - term objectives as well as on National strategic documents, for example: "International Competitiveness Strategy", "Concept of support for small and medium entrepreneurs for the period 2014 – 2020" etc. Operational programme is designed mainly to increase the number of companies capable of moving forward or at least reach the technological limit in their field, where the focus will be placed on improvement of entrepreneurial, research, development and innovative capacity and their connection with the local environment.

Next step is to support development of businesses and innovation in sectors with lower educational intensity, which support mainly a realization of new business plans; to achieve energy – efficient economy and to simplify development of entrepreneurship, services and access to services of the state via high – speed internet.

Sources: *The Ministry of Industry and Trade in the Czech Republic, department 62100, www.mpo.cz*

SEKTOR MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKATEĽOV V MAĎARSKU

Maďarská ekonomika je silne otvorenou ekonomikou a do značnej miery je ovplyvnená širším okolitým ekonomickým prostredím, teda ekonomickou situáciou v EÚ, jej hlavnými obchodnými partnermi.

V októbri 2008 zasiahla Maďarsko taktiež globálna finančná kríza, a následne v roku 2009 produkcia výrazne spomalila. Po ekonomickej stagnácii v roku 2013 sa v roku 2014 očakáva jej mierne zlepšenie.

Podiel malých a stredných podnikov v Maďarsku z celkového počtu podnikov presahuje priemer EÚ.

Z údajov z maďarského štatistického ústavu zverejnených v roku 2012 malé a stredné podniky tvorilo 99,9 percent aktívnych obchodných subjektov (629 585), a vytvárali 53,8 % pridanej hodnoty. Mikropodniky tiež predstavujú významný podiel; okolo 95 % malých a stredných podnikov je považovaných za mikropodniky. Malé a stredné podniky zohrávajú významnú úlohu v oblasti zamestnanosti pretože zamestnávajú 62,9 % zamestnancov. Počet zamestnaných v malých a stredných podnikov je v priemere mierne nižšia ako priemer EÚ, ale ich vplyv na zamestnanosť je stále významný vzhľadom k veľkému počtu malých a stredných podnikov.

Takmer dve tretiny z pridanej hodnoty v Maďarsku vytvárajú malé a stredné podniky a je generovaná zo štyroch veľkými sektorov: veľkoobchod a maloobchod, priemyselná výroba, služby a stavebníctvo. Štyri pätiny malých a stredných podnikov v Maďarsku pôsobi v sektore služieb, pričom ich úloha je menej významná v priemyselnej výrobe v porovnaní s ostatnými členskými štátmi.

Maďarsko má značné komparatívne výhody v oblasti znalosti a technológie v náročných strategických odvetviach, ktoré vytvárajú významnú časť z pridanej hodnoty, ako sú informačné a komunikačné technológie, biotechnológie, farmaceutický priemysel, zdravotníctvo, životné prostredie, automobilový priemysel, obnoviteľné zdroje energie, a podiel týchto sektorov je len mierne nižší ako priemer EÚ.

Kľúčovým sektor je sektor informačných a komunikačných technológií a tento tvorí 10 % HDP, pričom malé a stredné podniky sa ukázali odolnejšie voči dopadom krízy a zvýšili celkovú pridanú hodnotu. Väčšina z dynamicky sa rozvíjajúcich spoločností pôsobí v tomto odvetví.

Hoci Maďarsko je veľmi otvorená, pro-exportne orientovaná ekonomika a export tovaru predstavuje viac než 60 percent HDP, podiel malých a stredných podnikov v oblasti vývozu tovaru, je stále nízky. V roku 2012 bol podiel malých a stredných podnikov na celkovom objeme exportu 23 %, hoci to predstavuje určitý nárast v priebehu minulých rokov, ale aj tak je stále považovaný za veľmi nízky. V roku 2010 prieskum EÚ ukázal, že 25 % malých a stredných podnikov v EÚ-27 exportuje svoje výrobky aspoň raz za 3 roky. Celkový priemer exportu v Maďarsku bol ale nižší, a to iba 18 percent. Väčšinu importu v Maďarsku vytvárajú malé a stredné podniky a je sústredený do niektorých kľúčových odvetví, ako sú výroba strojov a zariadení; výroba vozidiel, chemický priemysel; textilný priemysel.

Podľa Únie Inovácií Scoreboard 2014, Maďarsko je miernym inovátorom. Napriek malým výkyvom sa inovačná výkonnosť krajiny zlepšovala v rokoch 2006 a 2013. V roku 2013 sa inovačný výkon krajiny zvýšil na 63 % vo vzťahu k EÚ a v roku 2006 okolo 60 %. Maďarsko vykazuje väčšinu indikátorov pod priemerom EÚ. Relatívne silné stránky sú pozorované v licenčných patentoch, v zahraničných príjmoch, v medzinárodnej vedeckej spolupráci, v publikáciách a rýchlo rastúcich inovatívnych firmách. Vysoký rast je zaznamenaný u ochranných známk Spoločenstva, výdavkov na výskum a vývoj v podnikateľskom sektore. Medzi rokmi 2008 a 2012 rástol HDP pomaly. V roku 2012 rástol o 1,3. Na obyvateľa výdavky na výskum a vývoj rástli ešte rýchlejšie; ich hodnota v roku 2012 bola o 38 % vyššia ako v roku 2008. Výdavky na výskum a vývoj, podnikateľskom sektore rástli významne v rokoch 2008 a 2012. V roku 2012 tvorili dve tretiny celkových výdavkov firemné výdavky.

V roku 2013 sa hodnotenie Small Business Act (SBA), v Maďarsku medziročne zlepšilo. V tomto hodnotení sa nachádzajú určité oblasti, kde sa ich výkon zlepšil z minulej podpriemernej úrovne na priemer EÚ, ako sú podnikanie, verejné zákazky a v štátnej pomoci. V súčasnosti sa v hodnotení SBA nachádza šesť kategórií, kde je Maďarsko pod priemerom EÚ, a štyri oblasti kde je porovnateľné s priemerom EÚ. Oblasti, ktoré Maďarsko ešte stále musí zlepšiť, sú "Second Chance", "Think small first", prístup k financiám, zručnosti a inovácia, životné prostredie, a "Internationalisation". V posledných rokoch po vypuknutí krízy zaviedlo Maďarsko rôzne opatrenia na podporu a stimuláciu malých a stredných podnikov. Hlavnými oblasťami týchto opatrení je uľahčiť prístup k financovaniu, zníženie administratívnej záťaže a zníženie daní a príspevkov, ako aj na podporu internacionalizácie malých a stredných podnikov.

Hlavným cieľom vlády je podporovať a uľahčovať malým a stredným podnikom vstup a expanziu na zahraničné trhy.

V roku 2013 bola prijatá stratégia národného výskumu vývoja a inovácií s hlavným cieľom - rozvíjať inovačné schopnosti maďarských malých a stredných podnikov a zvýšiť aktivity ich výskumu, vývoja.

V 2014-2020 plánovacieho cyklu národnej stratégie rozvoja je ako cieľ zadefinovaný ekonomický rast postavený na udržateľnej výrobe, ktorý má vytvoriť vysokú pridanú hodnotu a zvýšiť zamestnanosť.

Hlavnou prekážkou k úspešnej internacionalizácii a inovácii, výskumu a vývoja činností podnikov, je to, že externé finančné prostriedky sú obmedzené. Maďarské malé a stredné podniky využívajú externé financovanie oveľa menej často, ako je priemer EÚ, a uprednostňovaná metóda je stále bankové financovanie. Malé a stredné podniky dobre nerozumejú rôznym možnostiam získavania prostriedkov a preto majú ťažkosti pri hľadaní najlepšieho riešenia pre ich rozvojové ciele.

Prieskum z roku 2012 ukázal, že mikropodniky a malé podniky používajú predovšetkým financovanie z prostriedkov EÚ, ale hlavným zdrojom financovania u stredných podnikov sú úvery.

Nový Széchenyiho plán určil nové investičné priority pri politike podpory vývoja. Navrhol účinnejšiu podporu systému, ktorý prideluje zdroje EÚ, poskytovanie nových tendrov pre malé a stredné podniky. Zjednodušenie tendrov by povzbudilo podniky požiadať o ne. Vzhľadom na tieto kroky sa počet platieb z grantových zmlúv v roku 2011 zdvojnásobil. Széchenyiho Card program, je niečo ako štátna dotácia - úver za zvýhodnených podmienok pre malé a stredné podniky. Nebankové mechanizmy financovania v Maďarsku zaostávajú za inými Európskymi ekonomikami.

700 miliónový euro balík v rámci podielového fondu JEREMIE bol k dispozícii až do roku 2011, ale nemal dostatočný pákový efekt. Alokačný plán bol upravený s cieľom využitia viac dodatočných súkromných finančných prostriedkov ako predtým. Boli zavedené kombinácie ireverzibilných grantov revolvingových nástrojov pod hlavičkou JEREMIE.

Spracovala Obchodná a priemyselná komora Győr-Ménfőcsanak-Sopron

---

SECTOR OF SMALL AND MEDIUM ENTREPRENEURS IN HUNGARY

Being a small and highly open economy, the Hungarian economy is considerably influenced by its wider economic environment, i.e. economic situation in the EU, its main trading partner. The global financial crisis had also reached Hungary in October 2008, and production drastically slowed down in 2009. Some improvement is forecasted for 2014 after stagnation in 2013.

In Hungary the share of SMEs in the total number of enterprises exceeds the EU average. Based on 2012 data published by the Hungarian Central Statistical Office, SMEs accounted for 99.9 percent of the active businesses (629 585) in Hungary, and produced 53.8 percent of added value. Micro enterprises also represent a significant share; about 95 percent of SMEs are considered micro enterprises. SMEs play a prominent role in employment, since they employ 62.9 percent of employees. The number of people employed by an average Hungarian SME (3.1 employees) is typically lower than the EU average (4.2 employees), but their influence on employment is still significant due to the large number of SMEs. Almost two third of the added value produced by SMEs is generated by four large sectors in Hungary: wholesale and retail trade, manufacturing, services and the construction industry. Four fifth of the Hungarian SMEs operates in the services sector, while their role is typically less significant in the manufacturing industries than in other member states.

Hungary has considerable comparative advantages in the knowledge- and technology-intensive strategic industries producing significant added values, such as ICT, biotechnology, pharmaceutical industry, health, environment, automotive industry and renewable energy, and the share of these sectors is just slightly lower than the EU average. A key sector is ICT, generating 10 percent of the GDP, where SMEs even proved more resistant to the effects of the crisis and managed to increase the added value generated by them. The majority of dynamically growing, innovative gazelle companies operate in this sector.

Though Hungary is a very open, export oriented economy, and the export of goods represents over 60 percent of the GDP, the share of SMEs in the export of goods is still low. The share of SMEs in the total export volume was 23 percent in 2012, and while this represents some growth over previous years, it is still considered very low. A 2010 EU survey revealed that 25 percent of SMEs in the EU-27 exported at least once in the 3-year period preceding the survey. Hungarian average was lower than that, only 18 percent. Most of the import is concentrated in some key industries, such as the manufacturing of machinery and equipment; vehicle manufacturing, chemical industry; textile industry, and typically the larger medium enterprises take part in it.

According to the Innovation Union Scoreboard 2014, Hungary is a moderate innovator. The country's innovation performance, despite some fluctuations, improved between 2006 and 2013. The performance relative to the EU increased to 63% in 2013 from around 60% in 2006. Hungary performs below the EU average for most indicators, especially for non-EU doctorate students and Community designs. Relative strengths are observed in license and patent revenues from abroad, international scientific co-publications and fast growing innovative firms. High growth is observed for Community trademarks, R&D expenditures in the business sector and sales share of new innovations. GDP proportional R&D expenditures grew slowly but steadily between 2008 and 2012, amounting to 1.3 percent in 2012. Per capita R&D expenditures grew even faster; its value was 38 percent higher in 2012 than in 2008. As regards R&D spending, the corporate sector grew in importance between 2008 and 2012, and two thirds of total expenditures were corporate spending in 2012.

The 2013 Small Business Act (SBA) profile of Hungary has improved since the last edition. There are some areas where the performance has improved from the former below-average level to reach the EU average, such as the entrepreneurship, public procurement and state aid categories. Currently there are six categories in the SBA profile where Hungary is below the EU-average, and in further four areas Hungary's performance is on par with EU-average. Areas where Hungary still needs to improve are "Second Chance", "Think small first", "Access to finance", "Skills & Innovation", "Environment" and "Internationalisation". In recent years Hungary, in line with the 10 SBA policy dimensions, has introduced various measures to support SMEs that found themselves in difficult situation due to the crisis, and to stimulate their growth. The main areas of these measures are facilitating access to financing, reducing the administrative burdens, and lowering taxes and contributions, as well as promoting the internationalization of SMEs.

A main objective of the Government's comprehensive Foreign Trade Strategy is to encourage and facilitate SMEs' successful entrance to, and expansion on foreign markets.

The National Research, Development and Innovation Strategy was adopted in 2013 with a primary aim of developing the innovation abilities of Hungarian SMEs and increasing their R&D&I activities. In the 2014–2020 planning cycle the objective of the comprehensive national development strategy is economic growth

built on sustainable production that generates high added value and on the increase of employment, and the development of the SME sector will play a key role in this strategy.

A major obstacle to the successful internationalization and innovation, research & development activity of businesses is that the available external financial resources are scarce. Hungarian SMEs use external financing much less often than the EU-average, and the preferred method is still bank financing. SMEs are confused about the various fund raising options and they have difficulties in finding the best solution for their development objectives on their own. A 2012 survey revealed that micro and small enterprises mainly use EU funding while for medium-sized enterprises the primary source of funding are loans.

The New Széchenyi Plan has identified new investment priorities in development and support policy. A more efficient support system, which allocates the EU sources, provides new tenders for SMEs. The simplification of the tendering system encourages enterprises to apply for non - refundable sources. Due to these steps the number of grant contracts increased payments has doubled in 2011. The Széchenyi Card programme which is a credit facility on state supported preferential terms has been extended, providing preferential loans for SMEs, creating better financial conditions for SMEs. The role of non - banking funding mechanisms, like seed capital, business angels and venture capital is lagging behind that of other European economies. EUR 700 million under the JEREMIE Holding Fund have been available until 2011, but it has not had a sufficient leveraging effect. The allocation plan has been modified aiming at leveraging more additional private funds than before. Combinations of non-repayable grants with revolving instruments have been introduced under the heading of JEREMIE.

Elaborated by Chamber of Commerce and Industry Gyor-Moson-Sopron

---

**ZÁVERY Z KONGRESU MALÝCH A STREDNÝCH
PODNIKOV VYŠEHRADSKEJ SKUPINY**

**CONCLUSIONS FROM THE CONGRESS OF SMALL AND
MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FROM
THE VISEGRAD GROUP**

Zhrnutie, závery, odporúčania:

V poradí tretí Kongres malých a stredných podnikov krajín V4, organizovaný už tradične SPOK (Slovensko-poľská obchodná komora), ŽRK SOPK (Žilinská regionálna komora Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory) a RIG (Regionalna Izba Gospodarcza) Katowice, bol venovaný v tomto roku TRANSPORTU a LOGISTIKE (nosná téma v roku 2014: AUTOMOTIVE, v roku 2015: CESTOVNÝ RUCH).

Zúčastnení diplomati zo Slovenska a Poľska, ako i predstavitelia hospodárskych komôr z Poľska, Slovenska, Česka a z Maďarska si odniesli z otvorenej diskusie pripomienky a starosti podnikateľov, s cieľom pretaviť ich na ministerstvách do podoby, ako štátna exekutíva môže malým a stredným podnikom uľahčiť podnikateľský život.

Za roky 1999 - 2008 zahraničný obchod medzi Slovenskom a Poľskom stúpol o 300%. Medzi rokmi 2009 - 2014 o 100% (Poľsku patrí v súčasnosti 3. miesto v zahraničnom obchode SR s obratom 8 miliárd Eur) a pritom infraštruktúra medzi Slovenskom, Poľskom ale i Českom zostala stará a logicky i viac zničená. Ako varovný príklad odznel stav, kedy Slovenská republika nevie za 20 rokov postaviť diaľnicu D3 a dokonca na úseku D3 Brodno - Kysucké Nové Mesto uvažuje ministerstvo dopravy odložiť začiatok stavby na rok 2019. D3 je veľmi dôležitá nielen pre firmy, ale je to aj zodpovednosť voči EÚ a krajinám V4, pretože je to hlavný európsky koridor s najväčšou intenzitou dopravy z nerozostavaných úsekov.

Napríklad Kia Motors Slovakia upozornila na to, že zaplatila dane, clá, odvody do štátneho rozpočtu vo výške 0,8 miliardy Eur za svoju existenciu v SR a štát im nevie za 20 rokov postaviť diaľnicu D3 za tieto peniaze. Aj napriek tomu, že stabilne patrí medzi najväčších výrobcov, exportérov a platcov dane v krajine, nie je v regióne, v ktorom pôsobí ani po desiatich rokoch od spustenia výroby dobudovaná potrebná diaľničná infraštruktúra. Znepokojuje ju najmä neustále posúvanie termínu dokončenia chýbajúcich úsekov diaľnice D3, ktoré by podľa posledných informácií z ministerstva dopravy mali byť sfinalizované až v roku 2023. Dokončenie kysuckej diaľnice je kľúčové nielen pre automobilku, jej početných dodávateľov, ale pre všetkých podnikateľov a obyvateľov žilinského regiónu.

Hospodárske činnosti sú vždy priamo závislé na kvalite a existencii dopravnej infraštruktúry, ktorá je stále ešte napr. medzi Slovenskom a Poľskom v katastrofálnom stave, i keď, ukazuje sa, že lady sa už začínajú hýbať.

A hýbe sa samozrejme aj celý svet ...

Čínska iniciatíva novej hodvábnej cesty (Belt and Road) núti zlepšovať dopravnú infraštruktúru, odstraňovať prekážky v doprave a tým znížiť náklady na dopravu. Toto je dobrou správou pre Európu, pretože vytvára lepšie podmienky pre rozvoj obchodu. Pred tromi rokmi odštartované kontinuálne kombinované spojenie medzi čínskym Chongqing a nemeckým Duisburg umožnilo napríklad znížiť fixné náklady o 50 percent.

S plným rešpektom vnímame v tomto smere i neobyčajne aktívnu činnosť poľských hospodárskych subjektov - ale i štátnych inštitúcií - zachytiť tieto trendy aj pre strednú a východnú Európu – samozrejme s fokusom pre Poľsko. Určite aj skúsenosti slovenských dopravcov môžu významným spôsobom prispieť k celkovej narastajúcej hospodárskej sile CEE. Efektívnejšími a lepšie manažovanými systémami dopravy sa podľa belgického think-tanku Bruegel, znížili v priemere náklady na dopravu v zahraničnom obchode v EÚ o 6 percent (v Belgicku, Holandsku a na Slovensku sa tieto náklady znížili o viac ako 9 percent, v Rakúsku, Maďarsku a Nemecku zo 8,8 na 8,4 percenta a v Poľsku o 8,2 percenta). Nepriamo to ovplyvňuje atraktivitu ponuky tovaru a obchodnú konkurencieschopnosť - a to sú atribúty, ktoré biznis posúvajú vpred.

Summary, conclusions, recommendations:

The third Congress of small and medium entrepreneurs of V4 countries, traditionally organized by SPOK (Slovak-Polish Chamber of Commerce), ŽRK SOPK (Slovak Chamber of Commerce and Industry, regional chamber Žilina) and RIG (Regionalna Izba Gospodarcza) Katowice, was dedicated to TRANSPORT and LOGISTICS (main topic in the year 2014: AUTOMOTIVE, main topic in the 2015: TOURIST INDUSTRY) this year.

Participating diplomats from Slovakia and Poland, as well as representatives of the Chambers of Commerce in Poland, Slovakia, Czech Republic and Hungary received comments and concerns of entrepreneurs from the open discussion, in order to transform these into ministries to form how the government executive can help the small and medium entrepreneurs to ease up the entrepreneurial life.

During the years 1999 – 2008 the foreign trade between Slovak Republic and Poland increased by 300%. Between the years 2009 - 2014 by 100% (Poland currently ranks 3rd place in Slovakia's foreign trade turnover of 8 billion EUR) while the infrastructure between Slovakia, Poland and Czech Republic remained old and logically even more destroyed. As a cautionary example was the state, where Slovak Republic is not able to build the D3 motorway within 20 years and even the Ministry of Transport consider to postpone the start of construction of the section D3 Brodno – Kysucke Nove Mesto to 2019. D3 motorway is very important not only for the companies but it is also a responsibility towards EU and V4 countries as it is the main European corridor with the highest traffic volume of incompletely built sections.

For example, Kia Motors Slovakia pointed out that it pay taxes, duties, levies to the state budget of 0.8 billion EUR for its existence in Slovak Republic and the state is not able to build the highway D3 for the money within 20 years. Despite the fact that it constantly belong between the largest producers, exporters and taxpayers in the country, not just within the region in which it operates, even after ten years from the start of the production, there isn't completed necessary highway infrastructure. The company is concerned especially about its constant postponing of the deadline for completion of missing sections of motorway D3, which, according to the latest information from the Ministry of Transport should be finalized in 2023. Completion of Kysuca highway is crucial not only for the automotive company, its suppliers, but to all businesses and residents of Žilina region.

Economic activities are always directly dependent on the existence and quality of transport infrastructure, which is still for example between Slovak Republic and Poland in a disastrous state, though, it shows that the ice was already beginning to stir.

And of course, the whole world moves...

Chinese initiative of new silk route (Belt and Road) forces to transportation improvement of the infrastructure, removing barriers in transport and thus reducing shipping costs. This is good news for Europe, because it creates better conditions for business development. Started three years ago, combined continuous connection between Chinese Chongqing and Duisburg, Germany, for example, allowed to reduce fixed costs by 50 percent.

With full respect we look at the extremely active work of Polish traders - but also state institutions - to capture these trends and Central and Eastern Europe - of course with the focus of the Poland. Certainly the experience of Slovak carriers can significantly contribute to the overall economic strength growing CEE. More efficient and better management of transport systems is a Belgian think-tank Bruegel, reduced the average cost of transport in foreign trade in the EU by 6 percent (in Belgium, the Netherlands and Slovakia, these costs decreased by more than 9 percent, in Austria, Hungary and Germany from 8.8 to 8.4 percent and Poland by 8.2 percent). Indirectly, it affects the attractiveness of the offer of goods and business competitiveness - and these are the attributes that move the business forward.

PARTNERI KONGRESU

PARTNERS OF CONGRESS

RABEN LOGISTICS SLOVAKIA s.r.o.

Diaľničná cesta 5143/28
903 01 SENEC
Slovakia
Tel.: +421 2 4911 0609
sales.sk@raben-group.com
slovensko.raben-group.com

Raben Group na Slovensku

Spoločnosť Raben Group vstúpila na slovenský trh v roku 2008 a od tej doby svoje portfólio služieb neustále rozširuje. Ponúkame klientom rozsiahlu ponuku v oblasti pozemnej, námornej a leteckej prepravy; taktiež aj komplexné logistické riešenia pre celý dodávateľský reťazec. Neoddeliteľnou súčasťou tejto ponuky je široká škála služieb pre oblasť e-commerce, služby pridanej hodnoty (VAS) a komplexné colné služby. V oblasti logistiky čerstvých produktov sme členom medzinárodnej siete European Food Network.

Raben Group je flexibilným a profesionálnym partnerom pri realizácii prepravy kusových, zberných a celovozových zásielok na domácej i zahraničnej úrovni.

Zákazníkom ponúkame individuálne logistické riešenia - na mieru pre rôzne veľké firmy a všetky priemyselné odvetvia (FMCG - potravinové a nepotravinové produkty, chemický, technologický, automobilový priemysel a maloobchod).

Chceme, aby naše služby a následná starostlivosť plne spĺňovali očakávania a potreby našich klientov.

Spoľahlivý partner

- tuzemské i medzinárodné skúsenosti so širokou škálou logistických služieb pre rôzne skupiny produktov pre rôzne veľké firmy
- vlastná dopravná sieť s každodenným spojením do susedných krajín Slovenskej republiky
- 3 pobočky pokrývajúce takmer celé územie Slovenskej republiky (Senec, Nové Mesto nad Váhom a Košice)
- certifikáty ISO 9001, IFS Logistics (HACCP)
- individuálny prístup a špecializovaná starostlivosť o zákazníkov
- moderný online portál myRaben.com, umožňujúci rýchly prístup a sledovanie všetkých zásielok, skladových objednávok a potrebných dokumentov na jednom mieste
- dodržovanie zásad riadenia pre trvalý a udržateľný rozvoj

Raben Group in Slovakia

Raben Group entered the Slovak market in 2008 and since then the service portfolio continues to expand. We offer Clients an extensive range of land, sea and air transport; also the complex logistics solutions for the entire supply chain. An integral part of this offer is a wide range of services in the field of e-commerce, value-added services (VAS) and comprehensive customs services. In the logistics for fresh products we are a member of an international network - European Food Network.

Raben Group is a flexible and professional partner in providing domestic and international transport of groupage and LTL shipments.

We offer our Customers individual logistics solutions - tailored for different sized companies and all industries (FMCG - food and non-food products, chemical, technology, automotive and retail).

We want our services and care after ordering to fully meet the expectations and needs of our Clients.

Reliable partner

- Domestic and international experience with a wide range of logistics services for different groups of products for different sized companies
- Own transport network with daily connections to Slovakia's neighbour countries
- 3 branches covering almost the entire Slovak Republic (Senec, Nové Mesto nad Váhom and Košice)
- Certificates ISO 9001, IFS Logistics (HACCP)
- Individual approach and dedicated Customer care
- Modern online portal myRaben.com, allowing quick access and tracking of all shipments, storage orders and necessary documents at one place
- Compliance with the principles for sustainable governance and sustainable development

DIRECT PARCEL DISTRIBUTION SK s.r.o.

Technická 7
821 04 BRATISLAVA
Slovakia
Tel.: 0850 373 373
dpd@dpd.sk
www.dpd.com

Medzinárodná kuriérska spoločnosť DPD (Direct Parcel Distribution SK s.r.o.), je expertom na domácom trhu prepravných služieb a zároveň je jednou z vedúcich spoločností na medzinárodnom trhu kuriérskych a doručovacích služieb. Je súčasťou medzinárodnej prepravnej siete DPDgroup, ktorá s denným objemom vo výške 3,6 milióna balíkov, s viac ako 830 depami v 24 krajinách, 46 000 zamestnancami a 26 000 vozidlami spĺňa požiadavky vyše 300 000 firemných zákazníkov.

Prepravné a doručovateľské služby poskytuje DPD v rámci Slovenska a do 230 krajín sveta. Vďaka pravidelnej inovácii produktov prináša DPD moderný servis pre klientov, ktorý zohľadňuje ich aktuálne potreby. Dostupné online nástroje umožňujú jednoduché spracovanie balíkov pre odosielateľov a praktické možnosti v riadení doručenia svojej zásielky pre príjemcov. Okrem štandardných a expresných kuriérskych služieb môžu zákazníci DPD využiť aj doručovanie zásielok do celoeurópskej siete 22 000 odberných miest Pickup.

Spoločnosť DPD je v súčasnosti najmodernejšou kuriérskou spoločnosťou na slovenskom trhu. Najnovším produktom, ktorý DPD ponúka ako jediná kuriérska spoločnosť na Slovensku je B-Sign - služba, ktorá umožňuje podpisovanie elektronických zmluvných dokumentov s využitím dynamického biometrického merania štyroch veličín. Príjemca podpisuje elektronickú verziu zmluvy pri doručení zásielky na tablet u kuriéra a dokument je ešte v ten deň dostupný pre odosielateľa. Táto technológia zvyšuje bezpečnosť pri práci s osobnými údajmi a komfort pre príjemcu, ale aj odosielateľa pri doručovaní. Zásielku si príjemca pred podpisom na tablete otvorí zadáním PINu a následne sú všetky dokumenty biometricky podpísané a opätovne uzamknuté. Zavedenie novej služby umožňuje rýchlejšie spracovanie balíkov a archiváciu elektronicky podpísaných dokumentov. Väčšie spoločnosti, pre ktoré je služba B-Sign špeciálne pripravená, zaznamenajú vďaka nej aj značnú úsporu v nákladoch na tlač zmluvných dokumentov.

DPD je v súčasnosti rovnako jedinou spoločnosťou na slovenskom trhu kuriérskych služieb, ktorá dokáže svojim zákazníkom povedať na hodinu presne, kedy im kuriér doručí zásielku. Služba Predict je ďalším vylepšením už poskytovaného servisu, ktorý zjednodušuje doručenie balíka. Ak odosielateľ využije pri odoslaní svojej zásielky produkt DPD Home, je príjemca v deň vyzdvihnutia balíka informovaný mailom alebo cez SMS o predpokladanom termíne doručenia.

V rámci zjednodušenia doručenia tovaru DPD zaviedlo aj sieť odberných miest - Pickup. Spoločnosť tak rozšírila ponuku svojich služieb aj o možnosť uloženia zásielky v odbernom mieste, kde si ju môže príjemca vyzdvihnúť kedykoľvek počas nasledujúcich 7 pracovných dní. Príjemca zásielky tým získal ďalšiu voľbu pri preprave svojho balíka.

DCT GDANSK S.A.

ul. Kontenerowa 7
80-601 GDANSK
Poland
Tel.: +48 58 737 9000
Fax: +48 58 737 6350
postbox@dctgdansk.com
www.dctgdansk.pl

DCT Gdansk is Poland's largest and fastest growing container facility, and the only deep-water terminal in the Baltic Sea Region having direct ocean vessel calls from the Far East.

In November 2014 terminal secured €290 million to meet the growing demand for deep-sea services in Central-Eastern Europe by expanding its operations. In the beginning of 2015 DCT has officially started the construction phase of a new deepwater quay in Gdansk's Northern Port. According to construction schedule, the new quay should be operational in November 2016.

In the first stage of the construction, DCT will increase its annual handling capacity up to 3 million TEU per year. The second quay will be deepwater (the same as the first one) and capable to serve a few vessels at the same time, including the largest container vessels in the world.

Moreover, in August 2015 DCT have officially launched the consolidation of APL, Hapag-Lloyd, HMM, MOL, NYK, OOCL - G6 alliance.

DCT Gdansk je najväčšie a najrýchlejšie rastúce kontajnerové zariadenie v Poľsku a jediný hlboko-vodný terminál v oblasti Baltského mora, ktorý má priame lodné spojenie pre Ďaleký Východ.

V novembri 2014 terminál zabezpečil 290 miliónov € s cieľom uspokojiť rastúci dopyt po hlbinných oceánskych službách v krajinách strednej a východnej Európy za účelom rozšírenia svojich operácií. Začiatkom roka 2015 DCT oficiálne zahájil fázu výstavby nového hlbokovodného prístaviska v severnom prístave Gdansku. Podľa harmonogramu výstavby, nové prístavisko by malo začať fungovať v novembri 2016.

V prvej fáze výstavby DCT zvýši ročnú manipulačnú kapacitu až na 3 milióny TEU ročne. Druhé prístavisko bude hlbinné (rovnako ako prvé) a je schopné obslúžiť niekoľko plavidiel súčasne, vrátane najväčších kontajnerových lodí na svete.

Navyše, v auguste 2015 DCT oficiálne začalo konsolidáciu APL, Hapag-Lloyd, HMM, MOL, NYK, OOCL - G6 alliance.

OT LOGISTICS S.A.

Ul. Zbożowa 4
70-653 SZCZECIN
Poland
Tel.: +48 91 42 57 300
Fax: +48 91 42 57 358
info@otlogistics.com.pl
www.otlogistics.com.pl

Grupa Kapitałowa OT Logistics to polska firma z ponad 70-letnim doświadczeniem. Jest największym operatorem portowym w Polsce i na południowym Bałtyku oraz liderem w transporcie wodnym śródlądowym, od Kaliningradu w Rosji po porty w Niemczech i Holandii.

Grupa skupia również podmioty wyspecjalizowane w transporcie drogowym, kolejowym, a także spedycji i logistyce. OT Logistics S.A. jest również największym branżowym udziałowcem portu morskiego Luka Rijeka w Chorwacji. W skład Grupy Kapitałowej OT Logistics wchodzi ponad 20 spółek operujących na rynku przewozu towarów, spedycji morskiej, kolejowej, drogowej, lotniczej, przeładunków w portach morskich i terminalach śródlądowych, jak i transportu żegluga śródlądową.

Od 2013 roku jesteśmy spółką publiczną notowaną na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Naszymi głównymi udziałowcami są fundusze emerytalne (Met Life, Allianz) oraz polski I Fundusz Mistral S.A. W 2015 roku Grupa Kapitałowa OT Logistics osiągnęła przychody w wysokości 752 mln zł. Naszą siłę stanowią przede wszystkim: kompleksowa oferta, kilkudziesięcioletnie doświadczenie i specjalizacja poszczególnych spółek Grupy.

OT Logistics Group is a Polish company with over 70 years of experience. It is the largest port operator in Poland and the southern Baltic and the leader in the inland waterway transport from Kaliningrad, Russia to ports in Germany and the Netherlands. The Group comprises companies specialised in road, rail shipping, forwarding and logistics. OT Logistics S.A. is also the largest industry shareholder in the seaport of Luka Rijeka in Croatia. The OT Logistics Group comprises more than 20 companies providing freight, sea, rail, road and air forwarding services, cargo handling in ports and inland terminals as well as inland waterway transport.

Since 2013 we have been a public company listed on the Warsaw Stock Exchange. Our main shareholders are pension funds (Met Life, Allianz) and the Polish I Fundusz Mistral S.A. In 2015, the OT Logistics Group's revenues amounted to 752 million zlotys. Our main strengths are a comprehensive offering, decades of experience and specialization of the individual companies of the Group.

OTP BANKA SLOVENSKO, a.s.

Štúrova 5
813 54 BRATISLAVA
Slovakia
Tel.: +421 2 5979 1111
0850 111 222
www.otpbanka.sk

OTP Banka Slovensko, a.s. pôsobí na slovenskom trhu a prostredníctvom svojich korešpondenčných bánk aj na zahraničných trhoch ako univerzálna banka s úplnou devízovou licenciou.

Základná ponuka služieb OTP Banka Slovensko, a.s. zahŕňa:

- depozitné služby,
- zmenárenské a pokladničné služby,
- úverové služby,
- platobný styk domáci i medzinárodný,
- poradenské služby,
- treasury a investičné služby.

V súčasnosti OTP Banka Slovensko disponuje sieťou 61 pobočiek po celom Slovensku. Ústredie banky je v Bratislave. OTP Banka Slovensko disponuje systémom komplexného hodnotenia podnikateľských zámerov klienta v súlade so svetovými štandardmi a implementovaným platobným a zúčtovacím systémom PROFILE, ktorým sa zabezpečuje on-line prepojenie všetkých pobočiek OTP Banka Slovensko, a.s. Banka je v súčasnosti napojená na SWIFT, REUTERS, TELERATE.

Rozhodujúci objem v obchodnej činnosti banky predstavujú bankové produkty a služby poskytované klientom na slovenskom trhu. Štruktúra produktov a služieb zodpovedá požiadavkám rozhodujúcich segmentov trhu, ktoré banka obsluhuje. OTP Banka Slovensko ponúka svoje produkty a služby fyzickým aj právnickým osobám. OTP Banka Slovensko je univerzálnou bankou rodinného typu, preto aj ponuka produktov a služieb je prispôbená požiadavkám viacerých generácií (od najmladšej až po dôchodcov), a tiež náročnosti jednotlivých klientov.

Prednosťou v poskytovaných službách je rýchlosť a komplexnosť vykonávania platobných operácií. Všetky pobočky pracujú v on-line režime a sú prepojené s ústredím.

WELLNESS HOTEL GRAND****, JASNÁ

Demänovská Dolina 71
031 01 LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ
Tel.: +421 44 2901 321
Fax: +421 44 5231 907
reservation@grandjasna.sk
www.grandjasna.sk

V prestížnom Hoteli Grand v Jasnej objavíte tichý pôvab Nízkyh Tatier, bezchybné služby a elegantné interiéry, ktoré vám sprijemnia váš oddych pod Chopkom.

Poloha hotela priamo pod Chopkom, v centre celoročného strediska Jasná s množstvom aktivít, robí z hotela Grand dokonalé miesto pre oddych. Leto ponúka ideálny čas, aby ste si vychutnali slnečnú terasu hotela s neopakovateľným výhľadom a nadýchli sa čerstvého vzduchu Liptova, zatiaľ čo zima je momentom, keď si v Jasnej užijete najlepšiu lyžovačku. Vychutnajte si maximálny luxus počas zimnej lyžovačky. Zobudte sa do zasneženého rána a po výdatných raňajkách vybehnite rovno na svah - Hotel Grand je postavený priamo pri lyžiarskej zjazdovke. Ponorte sa do ticha a relaxujte v hotelovom wellness centre s exteriérovou časťou, kde si z vírivky vychutnáte nádherný výhľad na Chopok.

V hoteli Grand budete ohromení neobyčajnými výhľadmi, nadchnú vás aj služby priateľského personálu, excelentná kuchyňa a komfortne zariadené vkusné izby.

Mondi SCP a.s.

Tatranská Cesta 3
034 17 RUŽOMBEROK
Slovakia
Tel.: +421 44 4362 222
Fax: +421 44 4363 824
www.mondigroup.com

KIA MOTORS SLOVAKIA s.r.o.

013 01 TEPLIČKA NAD VÁHOM
Slovakia
Tel.: +421 41 5150 111
Fax: +421 41 5150 901
www.kia.sk

VEĽVYSLANECTVO POĽSKEJ REPUBLIKY V BRATISLAVE

ul. Paulínyho 7
814 91 BRATISLAVA
Slovakia
Tel.: +421-2-5949 0211
Fax: +421-2- 5441 3193
www.bratyslawa.msz.gov.pl

Veľvyslanectvo
Poľskej republiky
v Bratislave